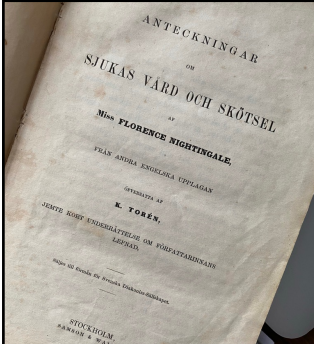

UPPSALA
UNIVERSITET

Evidensbaserad vård (EBV), del I

Mats Christiansen

2

Sjuksköterskans kärnkompetenser

1. Personcentrerad vård
2. Samverkan i team
3. Evidensbaserad vård
4. Förbättringskunskap för kvalitetsförbättring
5. Säker vård
6. Informatik

(Leksell & Lepp, 2019)

UPPSALA
UNIVERSITET

3

Exempel från omvårdnad – där det brustit

• Smärtbehandling• Handhygien• Trycksår

UPPSALA
UNIVERSITET

4

Evidensbaserad vård – vad är det?

Uppsalas Center för evidensbaserad vård

Uppsala Universitet

5

Varför?

Patienters hälsa
Snabbare tillfrisknande
Minskat lidande

Rätt vård

Kortare värdtider

Bättre resursanvändning
Miljöaspekter
"Skattekan" är ändlig

Connor et al., 2023

Uppsala Universitet

7

...samt att regelverket säger det!

Kompetensbeskrivningen (SSF)

Patientsäkerhetslagen
SFS 2010:659 6 kap 1§, 7§

Uppsala Universitet

8

Kritik mot EBV

Katie Eriksson (2018) benämnde EBV en trojansk häst.

- Reduktionistisk och avhumaniserande
- Begränsad syn på kunskap
- Standardisering och brist på individualisering
- Ethiska dilemman
- Risk för teknokrati

Patricia Benner (2008): EBV får inte ersätta klinisk kunskap och kritiskt tänkande.

Dave Holmes (2006, 2007) har beskrivit det som teknokrati som kan ha sin risker.

9

Används evidensbaserad vård?

(LUST-projektet, Longitudinell Undersökning om sjuksköterskors tillvaro)

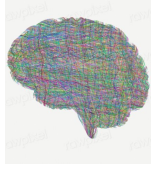

- Ären efter examen
- Corona

(Forsman, et al, 2010; Rudman, et al., 2024)

10

Hinder för evidensbaserat arbete

- Tid och Resurser
- Brist på Utbildning och Kunskap
- Organisatoriska Hinder och Kultur

11

Resursbegränsning

Kris, krig, katastrof → resursbegränsningar

EBV-analyser kan behöva beakta de resurser som finns,
Kan leda till innovationer och nya praktiker
(Xilimek Yingling, 2021)

12

Referenser

Benner, P., et al. (2008). Clinical Reasoning, Decisionmaking, and Action: Thinking Critically and Clinically. In R. G. Hughes (Ed.), *Patient Safety and Quality: An Evidence-Based Handbook for Nurses* (pp. 1-87-81-109). Agency for Healthcare Research and Quality.

Connor, et al. (2023). Evidence-based practice improves patient outcomes and healthcare system return on investment: Findings from a scoping review. *Worldviews Evid Based Nurs*, 20(1), 6-15. <https://doi.org/10.1111/wvn.12623>

Eriksson, K. (Ed.). (2018). *Vårdvetenskap. Vetenskapen om vårdandet : om det tidlösa i tiden*. Liber.

Forsman, et al. (2010). Use of research by nurses during their first two years after graduating. *J Adv Nurs*, 66(4), 878-890. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2009.05273.x>

Holmes, D., et al. (2006). Deconstructing the evidence-based discourse in health sciences: truth, power and fascism. *Int J Evid Based Healthc*, 4(3), 180-186. <https://doi.org/10.1111/j.1472-6988.2006.00061.x>

Xilimek Yingling, J. (2021). Rationing Evidence-Based Nursing Practices: Considering a Resource-Based Approach. *QJN: The Online Journal of Issues in Nursing*, 26(1). <https://doi.org/10.3917/OJIN.V0126N01P01752>

Kumah, et al. (2023). Evidence-informed practice: simplifying and applying the concept for nursing students and academics. *Br J Nurs*, 31, 322-330. <https://doi.org/10.1099/bjon.2022.31.6.322>

Leksel, J., & Lepp, M. (2019). *Sjuksköterskans kärnkompetenser* (2. uppl.). Liber.

Rudman, et al. (2024). The use of the evidence-based practice process by experienced registered nurses to inform and transform clinical practice during the COVID-19 pandemic: A longitudinal national cohort study. *Worldviews Evid Based Nurs*, 21(1), 14-22. <https://doi.org/10.1111/wvn.12652>

Svensk Sjuksköterskeförening. (2024). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. <https://www.sskf.se/publikationer/kompetensbeskrivning-for-legitimerad-sjukskoeterska>

13
